

Podsumowanie dokonań Instytutu 1996–2021

INSTYTUT PROBLEMÓW
WSPÓŁCZESNEJ CYWILIZACJI

im. Marka Dietricha

Warszawa 2022

Instytut Problemów Współczesnej Cywilizacji im. Marka Dietricha, założony w roku 1996, jest międzyuczelnianą jednostką wykonującą zadania badawcze i edukacyjne dotyczące problemów współczesnej cywilizacji oraz podejmującą działania na rzecz integracji społeczności akademickiej. Aktualnie Instytut działa na podstawie porozumienia zawartego przez:

- Politechnikę Warszawską
- Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
- SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny
- Uniwersytet Warszawski
- Warszawski Uniwersytet Medyczny

Działalność Instytutu jest nadzorowana przez **Kolegium Rektorów**, w skład którego wchodzi rektorzy uczelni – stron porozumienia.

Rada Instytutu

prof. Tomasz Borecki
prof. Andrzej Elias
prof. Marek Krawczyk
prof. Józef Lubacz - przewodniczący
prof. Zbigniew Marciniak
prof. Tomasz Szapiro
prof. Jan Szmidt

Od strony organizacyjnej IPWC jest jednostką Politechniki Warszawskiej.

Biuro Instytutu

ul. Koszykowa 75, lok. 43

00-662 Warszawa

tel.: +48 22 234 70 07

e-mail: instytut.ipwc@pw.edu.pl

[www: ipwc.pw.edu.pl](http://www.ipwc.pw.edu.pl)

Podsumowanie dokonań Instytutu 1996–2021

Warszawa 2022

© Copyright by Instytut Problemów Współczesnej Cywilizacji im. Marka Dietricha, Warszawa 2022

Instytut Problemów Współczesnej Cywilizacji im. Marka Dietricha
ul. Koszykowa 75, lok. 43, 00-662 Warszawa
tel. +48 22 234 70 07
e-mail: instytut.ipwc@pw.edu.pl
www.ipwc.pw.edu.pl

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne	5
IPWC – od misji do działania	9
IPWC – kierunki i formy działań	13
Załącznik A. Monografie IPWC	17
Załącznik B. Wykaz osób, które współpracowały z IPWC	21

SŁOWO WSTĘPNE

Ćwierćwiecze działalności Instytutu skłania nie tylko do podsumowania jego dorobku, ale także, a może przede wszystkim, do refleksji nad przeszłą i przyszłą jego rolą – do refleksji nad misją Instytutu i formami jej realizacji. W dokumentach określających rolę Instytutu stwierdza się, że:

Instytut prowadzi studia nad społecznym zrozumieniem problemów współczesnej cywilizacji, prognozuje wpływ rozwoju nauki i techniki na przyszły kształt społeczeństwa, a w szczególności społeczności akademickiej, podejmuje działania zmierzające do uniwersalizacji świadomości społecznej, działa na rzecz rozwoju i integracji środowiska akademickiego.

W tak sformułowanej misji można wyróżnić trzy składowe:

- prowadzenie studiów nad „społecznym zrozumieniem problemów współczesnej cywilizacji” i podejmowanie „działań zmierzających do uniwersalizacji świadomości społecznej tych problemów”,
- prognozowanie „wpływu rozwoju nauki i techniki na przyszły kształt społeczeństwa, a w szczególności społeczności akademickiej”,
- działanie „na rzecz rozwoju i integracji środowiska akademickiego”.

Misja Instytutu została więc sformułowana na tyle pojemnie, że nie wydaje się, aby zachodziła potrzeba jej modyfikowania w dającej się przewidzieć przyszłości. Oczywiście zagadnienia podejmowane przez Instytut ewoluowały na przestrzeni ubiegłego ćwierćwiecza, co ukazują dalsze części niniejszego jubileuszowego opracowania. Starano się jednak, aby zagadnienia te były rozważane z perspektywy nie przesłanianej przez problemy bieżące, w szczególności przez bieżące problemy funkcjonowania szkolnictwa wyższego i nauki. Było i pozostaje ambicją Instytutu podejmowanie zagadnień wymagających szerszej i ogólniejszej refleksji. Już wiele lat temu zajmowaliśmy się, między innymi, zagadnieniami dotyczącymi zagrożeń związanych ze zmianami klimatu, z szeroko rozumianym bezpieczeństwem społecznym czy ze zmianami postaw społecznych. Z dzisiejszej perspektywy nie ma już potrzeby przekonywać o fundamentalnym znaczeniu tych zagadnień.

Wobec tego, że jednym z zasadniczych zadań Instytutu jest wpływanie na świadomość społeczną dotyczącą problemów cywilizacyjnych, jego działalność powinna mieć charakter opiniotwórczy i docierać do możliwie szerokiego kręgu odbiorców. Oczywiście trudno zakładać, że prace Instytutu trafiają pod strzechy, z pewnością nie bezpośrednio, niemniej sposób prezentacji rezultatów tych prac powinien sprzyjać możliwie szerokiemu ich upowszechnianiu. Zachęcamy więc autorów publikacji Instytutu do tego, aby ich teksty miały raczej charakter eseju, a nie artykułu naukowego czy referatu specjalistycznego.

W ciągu ćwierćwiecza udało się nam namówić do współpracy wielką liczbę wybitnych osób – autorytetów w swojej dziedzinie aktywności. Uważamy to za być może największy sukces Instytutu. W załączniku do niniejszego raportu wymieniamy wszystkie osoby, które miały wkład w prace Instytutu. Warto tu też dodać, że w organizowanych przez IPWC interdyscyplinarnych wykładach z wybitnymi specjalistami wzięło udział ponad 6 tysięcy studentów i doktorantów. Nieustające zaangażowanie w prace Instytutu tak wielu wybitnych osób uważamy za podstawową przesłankę pozwalającą mieć przekonanie, że kontynuowanie misji Instytutu jest potrzebne. Tematów z pewnością nie zabraknie. Mamy nadzieję, że niebawem będziemy mogli powrócić do przerwanej przez pandemię formy działalności Instytutu – do organizowania konferencji i seminariów powiązanych z działalnością publikacyjną.

W ostatnim okresie zmieniliśmy koncepcję działalności edukacyjnej Instytutu. Wprowadziliśmy mianowicie wykład pod nazwą „Problemy współczesnej cywilizacji” przeznaczony dla studentów i doktorantów uczelni partnerskich Instytutu, składający się z siedmiu bloków tematycznych. Każdy z bloków tematycznych dotyczy wybranych problemów współczesnych społeczeństw, omawianych przez wybitnego specjalistę w tym zakresie. Zapoznanie możliwie szerokiego grona młodych ludzi z tymi problemami uważamy za szczególnie istotne, realizujące międzynarodowe rekomendacje dotyczące pożądaných kompetencji absolwentów uczelni.

Od 2020 roku przypadł mi zaszczyt kierowania Instytutem. Obowiązki te przejąłem od profesora Tomasza Boreckiego, który przejął je od założyciela i patrona Instytutu profesora Marka Dietricha. To ich zasługa, że Instytut dotrwał do swojego jubileuszu w tak dobrej kondycji. Należy się im wielka

wdzięczność. Wiarę w to, że osiągnięcia Instytutu będą rozwijane, a jego rola wzmacniana, można opierać na doświadczeniu wybitnych osób wchodzących w skład nowo powstałej, kierowanej przeze mnie Rady. W skład Rady wchodzi obecnie profesorowie: Tomasz Borecki, Andrzej Eliasz, Marek Krawczyk, Zbigniew Marciniak, Tomasz Szapiro i Jan Szmidt.

Niniejsze podsumowanie dokonań Instytutu zostało opracowane przez profesora Tomasza Szapiro, który brał udział w pracach Instytutu od początku jego powstania. Opracowanie jest celowo bardzo zwięzłe, co jest wyrazem naszego szacunku dla czasu Czytelnika, bodźcem do lapidarnej syntezy ćwierćwiecza IPWC, a zarazem zwiększa nadzieję, że będzie czytane. Tak czy inaczej, byłoby grzechem zaniechanie zarejestrowania wysiłku i wkładu pracy tak wielu osób, które uznały, że zaangażowanie w działalność Instytutu było warte zachodu.

Zachęcamy do korzystania z portalu sieciowego Instytutu, poprzez który udostępniamy nasze publikacje w formie elektronicznej i zapraszamy do współpracy!

W imieniu Rady Instytutu

Józef Lubacz

IPWC – OD MISJI DO DZIAŁANIA

W 2021 roku upłynęła 25. rocznica powstania Instytutu Problemów Współczesnej Cywilizacji (IPWC), utworzonego w 1996 roku przez cztery uczelnie: Akademię Medyczną (obecnie Warszawski Uniwersytet Medyczny), Politechnikę Warszawską, Szkołę Główną Handlową i Uniwersytet Warszawski. Do uczelni założycielskich w 2004 roku dołączyła Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Instytut powstał z inicjatywy grupy rektorów uczelni warszawskich – Marka Dietricha (PW), Janiny Jóźwiak (SGH), Włodzimierza Siwińskiego (UW), Tadeusza Tołłoczko (AM, WUM). Wspólnym mianownikiem ich doświadczeń z kierowania uczelniami po wprowadzeniu ustawy z 1991 roku była świadomość konieczności przyjęcia przez uczelnie odpowiedzialności za skutki zmian, których tłem i istotą były nie tylko przemiany polityczne, ale także cywilizacyjny charakter społecznego i technologicznego przełomu w środowisku. Skala i złożoność zjawisk jednoznacznie wskazywały na potrzebę wspólnych przedsięwzięć i prowadzenia działań integrujących zróżnicowane wspólnoty akademickie, w szczególności – środowisk macierzystych uczelni wokół tych wartości, które decydowały o jakości badań i procesu kształcenia.

Twórcy Instytutu dążyli do zbliżenia środowisk uczelni warszawskich poprzez podejmowanie tematów wykraczających poza zainteresowania poszczególnych uczelni i tworzenie platform wymiany myśli, jako drogi do zrozumienia postaw, poglądów i działań różnych środowisk. Rozpoznanie motywacji, możliwości, potrzeb i zachowań w zróżnicowanych środowiskach pozwala pokonać skłonność do zamykania się we własnym kręgu.

Organizacyjną formułą dla tej inicjatywy był międzyuczelniany instytut – z założenia niewielka jednostka organizacyjna, której trzon stanowili pracownicy uczelni założycielskich. Pierwszymi merytorycznymi pracownikami Instytutu byli Marek Dietrich, Anna Jankowska, Jerzy Osiowski i Tomasz Szapiro. Bliskimi współpracownikami byli od początku Józef Lubacz, Zbigniew Marciniak i Tomasz Borecki oraz rektorzy uczelni założycielskich. Później na krótsze okresy dołączyli Inga Oleksiuk i Michał Kruk. Niezawodne wsparcie administracyjne spoczywało w rękach Beaty Grzegorzycy i Jolanty Skalskiej-Wachal oraz Elżbiety Tarwackiej w sprawach

finansowych, które wspierane były w różnych okresach przez Grzegorza Żebrowskiego, Magdalenę Hempel, Monikę Jagiełło i Annę Peczyńską.

Przyjęta formuła pozwalała włączać szerokie grono wybitnych współpracowników z różnych uczelni do wspólnych projektów. Były to osoby o różnych kompetencjach merytorycznych, ale zawsze zainteresowane problematyką interdyscyplinarną i dylematami cywilizacyjnymi. Inicjatywa początkowo cieszyła się wsparciem ministerstwa właściwego dla nauki i szkolnictwa wyższego. Wsparcie miało wymiar materialny i osobowy. Instytut otrzymał z ministerstwa niewielki budżet oraz desygnowanego przedstawiciela w swoim Kolegium. Uczelnie podzieliły między siebie pozostałe koszty: lokal zapewniła Politechnika Warszawska, komputery – Uniwersytet Warszawski, opiekę administracyjną – Szkoła Główna Handlowa, usługi poligraficzne – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego. Istnienie IPWC usankcjonowały senaty uczelni założycielskich. Z biegiem lat kolejne reformy w skali krajowej prowadziły do zmian aktów regulujących administrowanie IPWC, zachowując jego misję.

Pierwszym dyrektorem IPWC był profesor Marek Dietrich, który kierował Instytutem w latach 1996–2008. Wraz z zakończeniem swej misji dyrektora profesor Marek Dietrich osiągnięcia tego pionierskiego okresu przedstawił w tomie *Podsumowanie dwunastolecia 1996–2008* (dostępnym w formie elektronicznej na portalu sieciowym IPWC: <https://www.ipwc.pw.edu.pl/pliki/IPWC-XLVII.pdf>), który wydał zgodnie z Jego wolą już następca, profesor Tomasz Borecki. W ćwierćwiecze istnienia Instytutu rozbudowujemy tę historię o kolejne wydarzenia, w tym nadanie Instytutowi imienia Marka Dietricha, okres rozwoju pod kierownictwem wspomnianego profesora Tomasz Boreckiego oraz pod kierownictwem profesora Józefa Lubacza.

Na pogrzebie profesora Marka Dietricha w 2009 roku profesor Jerzy Osowski mówił: „(...) Instytut to było dziecko profesora Dietricha ... poświęcił mu całą swoją energię, zaangażował cały swój autorytet, chciał osiągnąć coś, co wydawało się niemożliwe lub bardzo trudne, mianowicie zająć się problemami współczesnej cywilizacji w połączeniu z problemami edukacji, zwłaszcza uniwersyteckiej. (...) Uważał, że jednym z zasadniczych zadań Instytutu jest stworzenie ogólnopolskiego forum dyskusyjnego na tematy interdyscyplinarne ... a zwłaszcza pozycji i bezpieczeństwa człowieka we współczesnym świecie. (...) wśród tematów, którymi się fascynował, zna-

lazły się też i takie, które ... dotyczyły spraw, którymi prawie nikt się nie zajmował ... pamięć i działanie, rola symboli, sprawa autorytetu czy kwestie związane z problemem: humanizm i technika, to były wszystko sprawy, które nurtowały profesora Marka Dietricha”. Przytaczamy te słowa, bo stały się ideowym testamentem pierwszego Dyrektora i Patrona IPWC.

Już okres pionierski potwierdził strategiczną intuicję rektorów założycieli IPWC; w ramach Instytutu analizowano zagadnienia odległe od bieżącej mody, przemijających trendów i koniunkturalizmu. Przedmiotem debaty zorganizowanej przez Instytut już w 1997 roku były sprawy gruntownej reformy szkolnictwa wyższego, którą do dziś żyje środowisko akademickie. Długofalowa polityka edukacyjna państwa, podstawowe fundamenty Europejskiej Przestrzeni Edukacji i Badań, takie jak zapewnienie wspólnych standardów, jakości kształcenia, systemu studiów trójstopniowych czy mobilności i akredytacji, były dyskutowane w Instytucie na długo przed rozpoczęciem Procesu Bolońskiego. Podobnie, temat globalnego ocieplenia klimatu został podjęty przez IPWC 9 lat wcześniej, nim Al Gore otrzymał Nagrodę Nobla za zasługi w uświadamianiu świata wagi tej problematyki. Już w 2000 roku prowadzono debaty dotyczące zagadnień etyki w nauce i problemów praktycznego wykorzystania zaawansowanych technologii. Zagadnienia te związane są z problemami natury etycznej, a etycy nie znajdują dla nich prostych rozwiązań. Symbolicznie ten pionierski okres kończy publikacja „Rola symboli” – zapis debaty z 2006 roku.

Równolegle do spotkań merytorycznych Instytut uruchomił w roku akademickim 1997/1998 wykłady dla studentów pomyślane jako platforma dwojakiego typu integracji środowiskowej. Po pierwsze, wykładowcami byli pracownicy – podobnie jak studenci – z wielu uczelni. Po wtóre, tematyka wykładów miała charakter interdyscyplinarny i dotyczyła zagadnień nowatorskich.

Profesor Marek Dietrich dbał o przyszłość swojego „dziecka” i długo dyskutował z przyjaciółmi, komu przekazać tę schedę i misyjne zobowiązanie. Ostatecznie wybór padł na profesora Tomasza Boreckiego, współpracującego coraz bardziej intensywnie z IPWC. Ta rekomendacja była bezdyskusyjnie zaakceptowana przez Kolegium Instytutu i współpracowników. Dekada funkcjonowania Instytutu pod kierownictwem profesora Boreckiego to okres intensywnego rozwoju dotychczasowych nurtów aktywności – konferencji

kończonych poważnymi materiałami merytorycznymi oraz wykładów. W tym okresie, obok kontynuacji wcześniejszych wątków, nastąpiło rozszerzenie tematyki konferencji o cywilizacyjne problemy na styku cywilizacji i natury (woda, klimat) oraz problemy kształcenia na poziomie przedakademickim. Seria konferencji poświęconych szkolnictwu na poziomie średnim zgromadziła kilkudziesięcioosobowe audytoria. Trzeba tu przywołać konferencje dotyczące wyników PISA oraz problemów szkolnictwa zawodowego. Sprawom merytorycznym towarzyszyły jednak w tym okresie poważne perturbacje będące odpryskiem zmian regulacyjnych. Zmieniły się zasady finansowania Instytutu. Narosły problemy biurokratyczne związane z funkcjonowaniem jednostki nietypowej, bo międzyuczelnianej – problemy wymagające znacznego nakładu czasu i elastyczności nieustannie zmienianych rozwiązań administracyjnych. Z udziału w IPWC zrezygnowała SGH, a do Instytutu dołączył Uniwersytet SWPS.

Jednocześnie Instytut zacieśnił regularną współpracę z byłymi rektorami uczelni założycielskich Andrzejem Eliaszem, Markiem Krawczykiem i Janem Szmidem. W kolejnym okresie, już pod kierownictwem profesora Józefa Lubacza udało się także wynegocjować nową stabilną strukturę Instytutu i zasady funkcjonowania IPWC. W tym okresie nadal przygotowano publikacje cieszące się rosnącym zainteresowaniem i uznaniem, zacieśniła się oparta na uniach personalnych pracowników IPWC regularna współpraca z Radą Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Konferencją Rektorów Akademickich Szkół Polskich. Przeobraziła się także formuła kształcenia – tradycyjne wykłady przyjęły jako wspólną problematykę palące problemy współczesnej cywilizacji i pod takim tytułem zostały wpisane w programy nauczania uczelni założycielskich. Oczywiście zachowano zasadę korzystania z międzyuczelnianego zespołu wykładowców, zasadę dorocznej aktualizacji problematyki oraz zasadę otwartego dostępu dla audytorium studenckiego i doktoranckiego. Tym działaniom towarzyszy troska o prezentowanie wizerunku IPWC zgodnie ze współczesnymi standardami (aktualizacja strony internetowej, doprecyzowanie standardów poligraficznych itp.).

IPWC – KIERUNKI I FORMY DZIAŁAŃ

Cele i zadania Instytutu zostały sformułowane w jego Statucie:

Instytut prowadzi studia nad społecznym zrozumieniem problemów współczesnej cywilizacji oraz prognozuje wpływ rozwoju nauki i techniki na przyszły kształt społeczeństwa, a w szczególności społeczności akademickiej działając na rzecz rozwoju i integracji środowiska akademickiego.

Do tak nakreślonych zadań trzeba było dopasować formy działania i kluczowe zagadnienia, którym Instytut poświęci szczególną uwagę.

Jednym z głównych obszarów aktywności Instytutu stały się problemy edukacji prowadzące do nieustannego rozwoju intelektualnego i zawodowego na drodze od przedszkola ku kształceniu ustawicznemu. Wątkiem dominującym były miejsce i rola uczelni – jej misja i autorytet w okresie przemian cywilizacyjnych w Polsce i na całym świecie. Na tej podstawie rozważano między innymi kwestie dostosowania modelu kształcenia do potrzeb przyszłych społeczeństw.

Trwale obecnym w pracach Instytutu obszarem stało się bezpieczeństwo człowieka we współczesnym świecie. Bezpieczeństwo szeroko rozumiane, uwzględniające zarówno zagrożenia stwarzane przez siły natury, jak i cywilizację techniczną, a także bezpośrednio przez samego człowieka. IPWC wskazywał na istotne zagrożenia wynikające z braku działań profilaktycznych i naprawczych, ignorowania realnie istniejącego niebezpieczeństwa. Wskazywano także na zagrożenia dla demokratycznego porządku wynikające z radykalizmu rozwiązań i manipulacji, które powodują ograniczenia wolności i praw obywatelskich.

Ważny obszar w aktywności IPWC to zagadnienia natury etycznej różnej skali wynikające z rozwoju nauki oraz te związane z głębokimi przemianami politycznymi, gospodarczymi i społecznymi. Globalizacja problemów i złożoność sieci oddziaływań międzyludzkich sprawiają, że poziom etyki zadecyduje o przyszłości człowieka i społeczeństw. Normy etyczne muszą jednak obejmować też nowe zjawiska w szybko zmieniającym się świecie.

IPWC wcześniej dostrzegł i docenił znaczenie różnych aspektów społeczeństwa informacyjnego. Informacja jako podstawa i po części źródło władzy wpływa na organizację społeczeństwa, na stosunki międzyludzkie, a przede wszystkim stosunki między władzą a obywatelem. Ten obszar aktywności IPWC wyznaczały pytania o obywatelski lub wyalienowany charakter władzy, o wykluczenie z dostępu do środków informacji, o różnice między społeczeństwami, a może nawet kulturami.

Działania Instytutu przyjmują trzy podstawowe formy. Są to:

- Działalność wydawnicza: monografie, projekty, ekspertyzy i opinie w postaci opracowań indywidualnych.
- Konferencje oraz cykliczne lub okazjonalne dyskusje seminaryjne na tematy szczególnie istotne w kontekście aspiracji i powinności środowiska akademickiego.
- Wieloaspektowe, interdyscyplinarne wykłady dla studentów i doktorantów uczelni warszawskich rozszerzające tematykę prezentowaną w poszczególnych uczelniach.

Spis monografii wydanych przez IPWC zamieszczono w załączniku A. Projekty, ekspertyzy i opinie wykonywane były głównie na zlecenie instytucji zewnętrznych, między innymi MNiSW (m.in. projekt UKA – przewodniczki PAKA i PKA oraz *metoda kalkulacji kosztów kształcenia w szkolnictwie wyższym*), Konferencji Rektorów Uczelni Warszawskich (*Warszawa Akademicka*), Fundacji Bankowej im. Leopolda Kronenberga (*Ekonomiczne i społeczne efekty edukacji*), Ministerstwa Nauki i Informatyzacji (*Analiza i ocena metodologii przeprowadzania konsultacji społecznych w narodowym projekcie Foresight*).

W ciągu 25 lat Instytut zorganizował liczne konferencje i seminaria, zwykle otwarte dla wszystkich chętnych, ale niekiedy tylko dla zaproszonych uczestników, gdy wymagały tego specyfika tematów albo oczekiwany rezultat spotkania. Po pewnym czasie struktura problemowa spotkań ustabilizowała się. Dominowały: edukacja (problemy szkolnictwa wyższego z istotnymi odniesieniami do problematyki nauczania na szczeblu średnim) pojmowana w kontekście misji społecznej, nauka, szeroko rozumiane bezpieczeństwo człowieka we współczesnym świecie, a także wybrane zagadnienia etyki oraz społeczeństwo informacyjne. Trzeba tu dodać, że znaczenia tym spotkaniom niejednokrotnie nadawał kontekst, tj. zdarzenia zewnętrzne,

by wspomnieć nasilający się kryzys klimatu, aktywność ruchów antyszczeniowców czy konieczność wprowadzenia zdalnego nauczania. Domknięciem seminariów były monografie Instytutu, obejmujące treść referatów oraz autoryzowany zapis dyskusji i komentarze zgłaszane *ex post*, rozbudowane o uogólnienia, wnioski, prognozy i rekomendacje.

Prowadzone przez IPWC wykłady dla studentów i doktorantów dotyczyły współczesnej problematyki, odpowiadając na uświadomione potrzeby i poznawczą ciekawość słuchaczy. Na przestrzeni 25 lat tematyka zmieniała się od zagadnień bioetyki, społeczeństwa informacyjnego, przez multimedialne kreacje artystyczne, po etnologię i filozofię, by ostatecznie przyjąć formę modułarną pod wspólnym tytułem „Problemy współczesnej cywilizacji”. Każdy moduł prowadzi wykładowca cieszący się dużą rozpoznawalnością w środowisku akademickim, a często i poza nim. Tematyka modułów i zespół wykładowców są dorocznie modyfikowane stosownie do ich aktualności i związku z toczącymi się wydarzeniami. Uczelnie warszawskie włączają te zajęcia do swojej oferty jako zajęcia obieralne (monograficzne) i zaliczają je studentom.

Pracownicy Instytutu pełnili lub pełnią ważne dla systemu nauki szkolnictwa wyższego funkcje, między innymi kierując uczelniami oraz Radą Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Środowisko doceniło ich doświadczenie powołując w roli ekspertów, doradców lub członków niezależnych ciał, między innymi w KRASP, FRP, NCN, które pełnią na bieżąco.

Instytut uczestniczył w dwuletnim wspólnym projekcie *Technology Assessment in Europe; Between Method and Impact* (TAMI) instytucji naukowych z Wielkiej Brytanii, Niemiec, Danii, Szwajcarii, Czech, Hiszpanii i Francji koordynowanym przez European Academy for the Study of Scientific and Technological Advances Bad Neuenahr – Ahrweiler (EA), Niemcy. Projekt dotyczył metod oceny efektywności przedsięwzięć naukowych i technologicznych, a opracowanie Instytutu *Culturally-based framing factors that influence technology assessment* jest rozdziałem w monografii *Bridges between Science, Society and Policy. Technology Assessment – Methods and Impact* (Springer).

ZAŁĄCZNIK A. MONOGRAFIE IPWC

Rok 2021

- LXXVII – Młodzi dorośli: identyfikacje, postawy, aktywizm i problemy życiowe
- LXXVI – Stosunek do szczepień ochronnych: sceptycyzm wobec nauki
- LXXV – Wystąpienia i wykłady inauguracyjne rok akademicki 2020/2021
- LXXIV – Ewolucja cywilizacyjnej roli i społecznego odbioru nauki
- LXXIII – Zmiany klimatu i ich następstwa

Rok 2020

- LXXII – Nauczanie po pandemii. Nowe pytania czy nowe odpowiedzi na stare pytania?
- LXXI – Wykłady inauguracyjne rok akademicki 2019/2020

Rok 2019

- LXX – Szanse i wyzwania dla polskich wydawnictw i czasopism naukowych
- LXIX – Wykłady inauguracyjne rok akademicki 2018/2019

Rok 2017

- LXVIII – Wykłady inauguracyjne rok akademicki 2017/2018
- LXVII – Autonomia uczelni i środowiska akademickiego – odpowiedzialność i etos akademicki*
- LXVI – Wykłady inauguracyjne rok akademicki 2016/2017
- LXV – Student pierwszego roku

Rok 2016

- LXIV – Wykłady inauguracyjne rok akademicki 2015/2016*
- LXIII – Miejsce nauk podstawowych w kształceniu wyższym*

Rok 2015

- LXII – Praktyczne aspekty rekrutacji na studia od roku akademickiego 2015/2016
- LXI – Wykłady inauguracyjne rok akademicki 2014/2015*

Rok 2014

- LX – Perspektywy rozwoju kształcenia zawodowego w Polsce*
- LIX – Badania PISA – przeszłość, teraźniejszość i przyszłość*
- LVIII – Rekrutacja na studia od roku akademickiego 2015/2016 w kontekście zmian w systemie oświaty. Informator dla szkół wyższych*

Rok 2013

- LVII – Wykłady inaugurujące rok akademicki 2013/2014*
- LVI – Wykłady inaugurujące rok akademicki 2012/2013*

Rok 2012

- LV – Problemy nauczania chemii w szkołach średnich i wyższych*
- LIV – Wykłady inaugurujące rok akademicki 2011/2012*

Rok 2011

- LIII – Problemy nauczania biologii w szkołach średnich i wyższych*
- LII – Problemy nauczania fizyki w szkołach średnich i wyższych*
- LI – Wykłady inaugurujące rok akademicki 2010/2011*
- L – Strategia nauczania matematyki w Polsce – wdrożenie nowej podstawy programowej*

Rok 2010

- XLIX – Natura 2000. Szanse i zagrożenia*
- XLVIII – Współpraca szkół średnich i wyższych*
- XLVII – Podsumowanie dwunastolecia 1996–2008 – Marek Dietrich*
- XLVI – Wykłady inaugurujące rok akademicki 2009/2010*

Rok 2009

- XLV – Społeczeństwo polskie wobec narodzin III Rzeczypospolitej (1988–1990)*
- XLIV – Woda w obszarach nieurbanizowanych*

Rok 2008

- XLIII – Prywatność – prawo czy produkt?*
- XLII – Polscy uczniowie w świetle badań PISA*
- XLI – Warszawa Akademicka*
- XL – Warszawa Akademicka – Seminarium*

Rok 2007

- XXXIX – Czasopisma naukowe – zmierzch czy transformacja?*
- XXXVIII – Obraz postępu i zagrożeń cywilizacyjnych w mediach
- XXXVII – Uczyć myśleć

Rok 2006

- XXXVI – Wizja polskich uczelni w społeczeństwie globalnym
- XXXV – Rola symboli
- XXXIV – Humanizm i technika

Rok 2005

- XXXIII – Zagadnienia bezpieczeństwa wodnego
- XXXII – Polskie uczelnie XXI wieku
- XXXI – Zagadnienia bezpieczeństwa energetycznego
- XXX – Emigracja – zagrożenie czy szansa?

Rok 2004

- XXIX – Decyzje edukacyjne
- XXVIII – Uczelnie a innowacyjność gospodarki
- XXVII – Internet i techniki multimedialne w edukacji

Rok 2003

- XXVI – Kierunki kształcenia i standardy nauczania w polskim szkolnictwie wyższym
- XXV – Zarządzanie bezpieczeństwem w sytuacjach kryzysowych

Rok 2002

- XXIV – Jakość kształcenia i akredytacja w szkolnictwie wyższym w Polsce
- XXIII – Autorytet uczelni
- XXII – Problemy etyczne w nauce
- XXI – Bezpieczeństwo człowieka we współczesnym świecie
- XX – Pamięć i działanie

Rok 2001

- XIX – Ekonomiczne efekty edukacji w Polsce
- XVIII – Wolność a bezpieczeństwo
- XVII – Ekonomiczne i społeczne efekty edukacji

Rok 2000

- XVI – Ekonomiczne i społeczne efekty edukacji
- XV – Czy kryzys demograficzny w Polsce?
- XIV – Produkcja, konsumpcja i technika a ocieplenie klimatu
- XIII – Kształcenie międzyuczelniane. Studium warszawskie

Rok 1999

- XII – Władza i obywatel w społeczeństwie informacyjnym
- XI – Koszty kształcenia w szkołach wyższych w Polsce. Model kalkulacyjnych kosztów kształcenia
- X – Problemy etyczne techniki
- IX – Bezpieczeństwo człowieka we współczesnym świecie

Rok 1998

- VIII – Polska a integracja europejska w edukacji. Aspekty informatyczne
- VII – Misja uczelni
- VI – Bezpieczeństwo człowieka we współczesnym świecie
- V – Instrumenty rozwoju systemu kształcenia w Polsce

Rok 1997

- IV – Akademicka Komisja Akredytacyjna. System oceny jakości kształcenia i akredytacji w szkolnictwie wyższym
- III – Jakość kształcenia w szkołach wyższych
- II – Etyka zawodowa
- I – Ochrona własności intelektualnej

Lista wydawnictw jest uporządkowana chronologicznie, począwszy od publikacji bieżących. Wszystkie publikacje od roku 2019 oraz niektóre wcześniejsze, zaznaczone gwiazdką, są dostępne w wersji elektronicznej pod adresem: <https://www.ipwc.pw.edu.pl>

ZAŁĄCZNIK B. WYKAZ OSÓB, KTÓRE WSPÓŁPRACOWAŁY Z IPWC

A

Kamil Adamczyk
Dominik Antonowicz
Jerzy Axer

B

Kazimierz Banasik
Wiesław Banyś
Ewa Bartnik
Krystyna Bartoł
Maciej Bednarkiewicz
Michał Bednarkiewicz
Witold Bekas
Zbigniew Benedyktynowicz
Andrzej Białas
Wiesław Bielawski
Piotr Bielecki
Elżbieta Biernacka
Jerzy Błażejowski
Jan Błęszyński
Elżbieta Bobrowska
Jan Bodziarczyk
Jerzy Bogdanienko
Magdalena Bolek-Kochanowska
Wojciech Bołoz
Tomasz Borecki
Jerzy W. Borejsza
Jerzy Bralczyk
Bogdan Brzeziecki
Michał Brzozowski
Maria Krzysztof Byrski

C

Wojciech Cellary
Ewa Chmielecka
Jan Chmielewski
Stanisław Chwirot
Anna Chylak
Wojciech Chyła
Michał Ciach
Krzysztof Ciesielski
Anna Czarczyńska

Ć

Zbigniew Ćwiąkański

D

Janusz Danecki
Agnieszka Demby
Mieczysława Demska-Trębacz
Barbara Dietrich
Marek Dietrich
Dariusz Doliński
Paweł Druć
Mirosław Duchowski
Roman Duda
Aniela Dylus
Jacek Dymel
Grzegorz Dziamski

E

Andrzej Elias

F

Michał Federowicz
Wojciech Feleszko
Krzysztof Fiedler
Magdalena Fikus
Wiesław Flakiewicz

G

Natasza Gajda
Bogdan Galwas
Grażyna Garbaczewska
Wojciech Gasparski
Roman Gawroński
Jerzy Gąsiorowski
Aleksander Gieysztor
Jan Goliński
Michał Goliński
Marek Golka
Natalia Golnik
Paweł Góralczyk
Andrzej Górski
Anna Grabińska-Łoniewska
Maciej W. Grabski
Jerzy Grela
Michał Greszta
Ryszard Grosset
Jakub Growiec
Wiesław Grudzewski
Ewa Gruszczyńska
Beata Grzegorzczak
Barbara Grzywnowicz
Wojciech Guzik
Andrzej Gwóźdź

H

Andrzej Hałas

Elżbieta Hałas
Krzysztof Haman
Magdalena Hempel
Mikołaj Herbst
Andrzej Herman
Marek Hetmański
Jacek Hołówka
Maryla Hopfinger-Amsterdamska

J

Monika Jagiełło
Maciej Jakubowski
Andrzej Jamiołkowski
Stanisław Janeczko
Anna Jankowska
Rafał Janus
Małgorzata Januszewska
Dariusz Jemielniak
Janina Józwiak
Krzysztof Józwiak
Stefan Jurga
Helmut Juros
Beata Just-Brochocka

K

Bogumił Kamiński
Franciszek Kampka
Mirosław Karpierz
Andrzej Karpiński
Violetta Kaska
Andrzej Kassenberg
Zbigniew Kąkol
Janusz Kindler
Jan Kiryjow
Sławomir Kiszczurno
Dominika Kita

Bohdan Klepacki
Włodzimierz Kluciński
Ryszard Kluszczyński
Dawid Knara
Janusz Kochanowski
Ewa Koisar
Żaneta Komoś
Krzysztof Konarzewski
Robert Kosiński
Małgorzata Kossowska
Małgorzata Kossut
Monika Kostera
Teresa Kostkiewiczowa
Waldemar Koszewski
Marcin Koszowy
Irena E. Kotowska
Anna Kowalska
Jerzy Kozyra
Andrzej Koźmiński
Tadeusz Koźniewski
Marcin Krajewski
Andrzej Kraśniewski
Marek Krawczyk
Czesław Królikowski
Michał Kruk
Zbigniew P. Kruszewski
Kazimierz Krzysztofek
Ernest Kuchar
Zofia Kukla
Wojciech Kulesza
Włodzimierz Kurnik
Krzysztof Kurzydłowski
Ryszard Kutner
Stefan Kwiatkowski

L

Józef Lepiech

Jerzy Lesiński
Janusz Lewandowski
Dominik Leżański
Jacek Liwiński
Józef Lubacz

Ł

Jan Łaszczyk
Jerzy Łoziński
Marta Łukaszewicz

M

Maria Mach
Emilia Maciejewska
Jan Madey
Wojciech Majewski
Dorota Malec
Szymon Malinowski
Maria Manturzevska
Zbigniew Marciniak
Katarzyna Marciniak
Miroslawa Marody
Maria Mastalerz-Wawrzyńczak
Stanisław Matwin
Jan J. Michałek
Cezary Mik
Marian Miłek
Barbara Minkiewicz
Witold Mirski
Anna Misiak
Kuba Moczyróg
Roman Morawski
Agnieszka Mostowska
Jan Mostowski
Krzysztof Mrowcewicz
Józef Mrozek
Maciej Mrozowski

N

Danuta Nakoneczna
Kazimierz Napiórkowski
Edward Nęcka
Wiktor Niedzicki
Łukasz Niesiołowski-Spano
Marek Niezgódka
Aneta Nitsch-Osuch
Marcin Nowotny

O

Marek Okólski
Tomasz Okruszko
Romuald Olaczek
Andrzej Olechowski
Anna Olecka
Roman M. Olejnik OFM
Inga Oleksiuk
Heronim Olenderek
Arkadiusz Orzechowski
Jerzy Osiewski
Barbara Ostrowska
Marek Ostrowski

P

Jan Paradysz
Krzysztof Pawlina
Krzysztof Pawłowski
Leszek Pączek
Anna Peczyńska
Jerzy Pelc
Andrzej Pelczar
Anna Perkowska-Klejman
Tomasz Perkowski
Mirosław Pęczak

Stanisław Piątek
Lucjan Pielą
Stefan G. Pierzynowski
Marian Pigan
Kazimierz Piotrowski
Elżbieta Piwowarska
Maria Podgórska
Sławomir Podlaski
Marzena Ponicka
Jan Popczyk
Piotr Pruszczyk
Kazimierz Przybysz
Edmund Puczyłowski

R

Janusz Rachoń
Andrzej Radzikowski
Henryk Rebandel
Ewa Rewers
Marek Rocki
Eugeniusz W. Roguski
Jakub Rola
Łukasz Ronduda
Ewa Rostkowska-Demner
Andrzej Rottermund
Robert Rudowski
Zbigniew Rybczyński

S

Maciej Sadowski
Włodzimierz Salejda
Henryk Samsonowicz
Elżbieta Sarnowska-Temierusz
Gesine Schwan
Günter Seliger

Zbigniew Semadeni
Grzegorz Sędek
Andrzej Siciński
Włodzimierz Siwiński
Jolanta Skalska-Wachal
Krystyna Skarżyńska
Roman Skąpski
Błażej Skoczeń
Henryk Skorowski
Bartłomiej Skowron
Tadeusz Sławecki
Marcin Smolik
Julia Sobolewska
Mieczysław W. Socha
Ewa Sokołowska
Adam Sosnowski
Krzysztof Spalik
Paweł Stacewicz
Agnieszka Stańczyk
Danuta Strahl
Sebastian Strzelecki
Wojciech Suchorzewski
Aleksander Sulejewicz
Agnieszka Sułowska
Tomasz Szapiro
Bruno Szczygieł
Tomasz Szladowski
Jan Szmidt
Wiktor Szmulewicz
Paweł Sznajder
Tadeusz Szopa
Andrzej Szostek
Urszula Sztanderska
Piotr Sztompka
Andrzej Szujecki
Tomasz Szymczyk

Ś

Katarzyna Śledziowska-Kołodziejska
Maciej Ślusarek
Marek Średniawa

T

Elżbieta Tarwacka
Janusz Tazbir
Klaus Dieter Teufel
Marek Tokarski
Maria Tomaszewska
Monika Trzeciak
Władysław Turski
Ewa Twarowska

U

Jolanta Urbanik

W

Tadeusz Walentowicz
Beata Wanago-Wojtczak
Roman Wapiński
Jacek Wasilewski
Paweł Waszkiewicz
Grzegorz Węclawowicz
Piotr Węgleński
Grzegorz Węgrzyn
Jerzy Wiatr
Stanisław Wieczorek
Grażyna Wieczorkowska-Wierzbńska
James Wimberley
Stanisław Wincenciak
Edmund Wittbrodt
Wojciech Włodarczyk
Władysław Włosiński

Edmund Wnuk-Lipiński

Jan S. Wojciechowski

Anna Wojciuk

Jerzy Wolanin

Piotr Wolański

Jerzy Woźnicki

Andrzej Wójcik

Michał Wójcik

Stefan Wrona

Robert Wróbel

Andrzej K. Wróblewski

Andrzej Wysmołek

Z

Lidia Zabłocka-Żytka

Witold Zatoński

Anna Zeidler-Janiszewska

Magdalena Zielonka

Roman Zielony

Ż

Grzegorz Żebrowski

Małgorzata Żuber-Zielicz

Jacek Żurek

Tomasz Żylicz

